Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro zahraniční věci

2025/2017(INI)

4.3.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o zprávách Komise o Albánii za roky 2023 a 2024
(2025/2017(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Andreas Schieder

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....9

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY 10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o zprávách Komise o Albánii za roky 2023 a 2024
(2025/2017(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Dohodu o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Albánskou republikou na straně druhé[1],

– s ohledem na žádost Albánie o členství v EU podanou dne 24. dubna 2009,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1529 ze dne 15. září 2021, kterým se zřizuje Nástroj předvstupní pomoci (NPP III)[2],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1449 ze dne 14. května 2024 o zřízení Nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu[3],

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. února 2020 s názvem „Posílení procesu přistoupení – přesvědčivá perspektiva EU pro západní Balkán“ (COM(2020)0057),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. listopadu 2023 nazvané „Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2023“ (COM(2023)0690), které je doprovázeno pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o Albánii za rok 2023“ (SWD(2023)0690),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. listopadu 2023 nazvané „Nový plán růstu pro západní Balkán“(COM(2023)0691),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. března 2024 o předvstupních reformách a přezkumech předvstupní politiky (COM(2024)0146),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané „Zpráva o právním státu 2024“ (COM(2024)0800), které je doprovázeno pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o právním státu 2024 – kapitola o stavu právního státu v Albánii (SWD(2024)0828),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. října 2024 nazvané „Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2024“ (COM(2024)0690), které je doprovázeno pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o Albánii za rok 2024“ (SWD(2024)0690),

– s ohledem na program reforem Albánie předložený v rámci Nástroje EU pro reformy a růst ve znění schváleném Komisí dne 23. října 2024,

– s ohledem na závěrečnou zprávu ze dne 29. září 2023, kterou k místním volbám

[1] Úř. věst. L 107, 28.4.2009, s. 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
[2] Úř. věst. L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] Úř. věst. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

v Albánii, jež se konaly dne 14. května 2023, vypracovala volební pozorovatelská mise Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE/ODIHR),

– s ohledem na společné stanovisko Benátské komise a OBSE/ODIHR ze dne 11. prosince 2020 ke změnám albánské ústavy ze dne 30. července 2020 a ke změnám albánského volebního zákona ze dne 5. října 2020,

– s ohledem na prohlášení ze summitů EU – západní Balkán, které se konaly v Bruselu dne 13. prosince 2023 a dne 18. prosince 2024,

– s ohledem na berlínský proces zahájený dne 28. srpna 2014,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o Albánii,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že rozšíření je nejúčinnějším nástrojem zahraniční politiky EU a geostrategickou investicí do dlouhodobého míru, demokracie, stability a bezpečnosti na celém kontinentu;

B. vzhledem k tomu, že rozšíření je proces založený na zásluhách, který se odvíjí od stavu demokracie, právního státu a základních práv;

C. vzhledem k tomu, že Albánie, která je kandidátskou zemí EU od roku 2014, zahájila přístupová jednání v červenci 2022 a v listopadu 2023 úspěšně dokončila proces prověřování;

D. vzhledem k tomu, že dne 17. prosince 2024 Albánie zahájila jednání v rámci tematického okruhu 1 (Základní zásady) a tematického okruhu 6 (Vnější vztahy);

E. vzhledem k tomu, že Albánie je spolehlivým partnerem v oblasti zahraniční politiky a jedná plně v souladu se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU;

1. oceňuje neochvějné odhodlání Albánie začlenit se do EU, které odráží konsensus mezi politickými stranami a širokou podporu občanů, a s potěšením sleduje, že Albánie důsledně postupuje v plném souladu se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU a s jejími snahami o zajištění mezinárodního řádu založeného na pravidlech;

2. oceňuje, že chce Albánie uzavřít přístupová jednání do konce roku 2027 a že v posledních letech dosáhla rychlého pokroku, konkrétně otevření dvou okruhů kapitol jednání v roce 2024;

3. konstatuje, že tempo procesu přistoupení k EU je určováno pokrokem kandidátské země ve sbližování s *acquis* EU, výsledky dané země v provádění nových předpisů a řádným fungováním všech jejích institucí a že přistoupení je podmíněno dodržováním zásad právního státu, řádnou správou věcí veřejných a dodržováním základních práv; naléhavě vyzývá Albánii, aby urychlila reformy s cílem posílit právní stát, bojovat proti korupci a organizované trestné činnosti a zajistit ochranu základních práv, včetně svobody

projevu;

4. vítá nový Nástroj EU pro reformy a růst pro západní Balkán, který poskytne Albánii 922 milionů EUR ve formě grantů a půjček, pokud splní podmínky stanovené v jejím ambiciózním programu reforem;

5. bere na vědomí, že Albánie přijala národní plán evropské integrace na období 2024-2026; vyzývá k vynaložení většího úsilí o zvýšení transparentnosti a šíření informací o integraci do EU mezi veřejností;

Demokratické instituce, sdělovací prostředky a občanská společnost

6. trvá na tom, že konstruktivní politická diskuse a řádné fungování parlamentu jsou klíčové aspekty demokratické správy věcí veřejných; znovu potvrzuje, že albánští političtí aktéři nesou společnou odpovědnost za posílení konstruktivního a inkluzivního politického dialogu a za překonání pokračující politické polarizace v zemi; podtrhuje potřebu účinnějšího parlamentního dohledu, lepšího fungování institucí a smysluplné účasti občanské společnosti;

7. bere na vědomí změny albánského volebního zákona z července 2024, které umožňují hlasování albánské diaspory mimo území Albánie a zavádějí částečně otevřené kandidátní listiny; trvá na tom, že je třeba se zabývat zbývajícími doporučeními OBSE/ODIHR a Benátské komise a tato doporučení provést;

8. se znepokojením konstatuje, že nezávislost a pluralita sdělovacích prostředků jsou i nadále ovlivňovány vysokou koncentrací trhu, překrýváním obchodních a politických zájmů, nedostatečnou transparentností financování a vlastnických struktur, zastrašováním novinářů a jejich složitými pracovními podmínkami;

9. připomíná, že jakákoli revize zákonů o sdělovacích prostředcích by měla být v souladu s doporučeními Benátské komise a měla by probíhat transparentním a inkluzivním způsobem; konstatuje, že nebylo dosaženo žádného pokroku ve sbližování legislativního rámce s *acquis* EU a normami EU, včetně Evropského aktu o svobodě sdělovacích prostředků[4]; připomíná, že je nutné přijmout opatření na podporu investigativní žurnalistiky, ověřování faktů a mediální gramotnosti, a bojovat tak proti nenávistným projevům, dezinformacím a falešným zprávám;

10. připomíná odpovědnost vnitrostátních a místních orgánů za zvýšení transparentnosti, odpovědnosti a inkluzivnosti na základě smysluplných a pravidelných veřejných konzultací se zúčastněnými stranami; se znepokojením konstatuje, že uplatňování právního rámce pro veřejné konzultace ze strany albánského parlamentu zůstává převážně jen formálního rázu;

Základní práva

11. konstatuje, že právní rámec Albánie pro genderově podmíněné násilí dosud není plně

[4] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1083 ze dne 11. dubna 2024, kterým se stanoví společný rámec pro mediální služby na vnitřním trhu a mění směrnice 2010/13/EU (Evropský akt o svobodě médií) (Úř. věst. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

v souladu s Istanbulskou úmluvou; vyjadřuje vážné znepokojení nad tím, že násilí páchané na ženách zůstává palčivým problémem a že případy vražd žen jsou stále velmi časté; naléhavě vyzývá k posílení podpůrných služeb pro oběti, zejména pokud jde o zdravotní péči, finanční podporu na bydlení, bezplatnou právní pomoc a jejich opětovné začlenění do společnosti a rehabilitaci;

12. vyjadřuje znepokojení nad přetrvávajícími nedostatky, jako je nesoulad nebo jen částečný soulad s *acquis* EU, pokud jde o osoby se zdravotním postižením a rovnost žen a mužů;

13. oceňuje přijetí zákona o ochraně osobních údajů, jehož cílem je dosáhnout plného souladu s *acquis* EU, vyjadřuje však vážné znepokojení nad tím, jak je s osobními údaji nakládáno, a nad tím, jaké slabiny vykazují informační systémy; vyzývá albánské orgány, aby posílily záruky proti porušování ochrany údajů;

Právní stát

14. oceňuje pokrok, jehož Albánie dosáhla při provádění reforem soudnictví, včetně procesu prověřování dokončeného na úrovni první instance; vyjadřuje však znepokojení nad soustavným politickým vměšováním do soudního systému a nad politickým tlakem, který je na soudní systém neustále vyvíjen;

15. vyzdvihuje klíčovou práci albánského zvláštního útvaru pro boj proti korupci a organizované trestné činnosti (SPAK) při dosahování výsledků při vyšetřování, stíhání a usvědčování pachatelů v případech korupce na vysoké úrovni; varuje před podrýváním činnosti nezávislých institucí, jako je útvar SPAK;

16. všímá si, že kvalitu a účinnost soudního systému mohou narušovat problémy související s nedostatkem soudců a soudních zaměstnanců, s úrovní počátečního a průběžného justičního vzdělávání, se soudržností judikatury a s absencí moderního integrovaného systému správy případů; konstatuje, že rozpočtové prostředky jsou nedostatečné, zejména pokud jde o soudní složku;

17. vítá přijetí vnitrostátních právních předpisů, jejichž cílem je dosáhnout souladu s *acquis* EU v oblasti boje proti praní peněz; konstatuje, že je třeba zřídit úřad se silným mandátem pro vymáhání majetku z trestné činnosti a zlepšit účinnost prověřování a vyšetřování případů korupce na vysoké úrovni a stíhání a usvědčování těch, kteří se jí dopustili, a to i prostřednictvím zabavení a finální konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti;

18. vyzývá Albánii, aby pokračovala ve sbližování svého právního rámce s *acquis* EU v oblasti boje proti organizované trestné činnosti; bere na vědomí jmenování dalších státních zástupců do zvláštního státního zastupitelství a zřízení oddělení pro finanční vyšetřování; oceňuje účast Albánie na společných operacích a spolupráci v rámci evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT) a spolupráci s Interpolem v boji proti organizované trestné činnosti;

Sociálně-ekonomické reformy

19. vítá zapojení Albánie do provádění plánu růstu EU pro západní Balkán, který zahrnuje integraci do jednotného trhu EU, regionální hospodářskou integraci, základní reformy a zvýšenou finanční podporu;

20. vybízí albánské orgány, aby snížily riziko chudoby a sociálního vyloučení tím, že zlepší přístup k sociálním a zdravotnickým službám, zejména pro znevýhodněné obyvatelstvo; vyzývá k provádění albánské národní strategie sociální ochrany na období 2024-2030 a národní strategie pro zaměstnanost a dovednosti na období 2023-2030;

21. oceňuje, že se Albánie v listopadu 2024 připojila k jednotné oblasti pro platby v eurech, což snižuje náklady pro občany a podniky a přispěje k další integraci Albánie v rámci jednotného trhu;

Životní prostředí, energetika a doprava, udržitelný cestovní ruch

22. zdůrazňuje, že je třeba, aby Albánie vynaložila větší úsilí o dosažení souladu s *acquis* EU v oblasti životního prostředí; vyzývá Albánii, aby uvedla své předpisy v soulad se směrnicí EU o posuzování vlivů na životní prostředí[5] a se směrnicí o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí[6];

23. připomíná, že Albánie musí vyvinout značné úsilí, aby dosáhla cílů týkajících se ochrany klimatu, energetické účinnosti, diverzifikace a ekologizace dodávek energie a dopravy, kvality ovzduší a vody a nakládání s odpady;

24. je pevně přesvědčen, že ochrana životního prostředí a udržitelný rozvoj cestovního ruchu musí jít ruku v ruce; oceňuje zřízení národního parku Divoká řeka Vjosa a vyzývá k přidělení dostatečných zdrojů na jeho ochranu;

Regionální spolupráce a zahraniční politika

25. oceňuje, že dne 19. listopadu 2024 bylo mezi EU a Albánií uzavřeno partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany, které vytváří platformu pro posílený dialog a spolupráci v otázkách bezpečnosti a obrany a představuje významný krok vpřed;

26. oceňuje soustavné úsilí albánské vlády o podporu dobrých sousedských vztahů;

°

° °

27. pověřuje svou předsedkyni, aby toto usnesení předala předsedům Evropské rady, Radě a Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států a prezidentovi, vládě

[5] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).
[6] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

a parlamentu Albánie.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Jde o první zprávu v tomto volebním období o pokroku Albánie jako kandidátské země na členství v EU. Vzhledem k tomu, že rok 2024 byl rokem voleb do EU, zahrnuje toto usnesení reakci Parlamentu na zprávy Komise o rozšíření z let 2023 a 2024.

Zpráva hodnotí aktuální stav a nejnovější vývoj, pokud jde o pokrok Albánie směrem ke vstupu do EU.

V návaznosti na úspěšný proces prověřování zahájila Albánie v říjnu 2024 jednání v rámci tematického okruhu „Základní zásady“ a v prosinci 2024 v rámci tematického okruhu „Vnější vztahy“.

Tato zpráva hodnotí pokrok Albánie, pokud jde o její demokratické instituce, svobodu sdělovacích prostředků, zapojení občanské společnosti, základní práva, právní stát, socioekonomické reformy, životní prostředí, regionální spolupráci a zahraniční politiku.

Třebaže Albánie dosáhla určitého pokroku, stále se potýká s řadou problémů, které se týkají například překonání vnitřní politické polarizace, posilování právního státu a upevnění protikorupčních reforem.

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY

Zpravodaj v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že při vypracovávání návrhu zprávy až do okamžiku jejího přijetí ve výboru obdržel podněty od těchto subjektů nebo osob]:

Subjekt nebo osoba
Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood (DG ENEST), European Commission
European External Action Service
Delegation of the European Union to Albania

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodaje.